

Aan de leden van Provinciale Staten van
Groningen, Drenthe en Fryslân

Groningen, 25 januari 2011

Behandeld door : Annemay Bock
Telefoonnummer : 050-5224942
Ons kenmerk : UP-11-01379
Bijlage : 1
Onderwerp : rapportage Herweijer - verkenning AB Nieuwe Stijl

Geachte Statenleden,

In 2009 hebben PS Groningen, Drenthe en Fryslân besloten het AB SNN een andere samenstelling te geven en de taakstelling van het AB te beperken tot het wettelijk minimum. Doel was het kaderstellende en controlerende debat over het SNN in PS te laten plaatsvinden. In dat verband is de informatieverstrekking door het DB SNN verruimd en vervroegd. Met de Staten was afgesproken vóór de Statenverkiezingen in 2011 een onderzoek (verkenning) te laten uitvoeren naar de nieuwe werkwijze. De heer Herweijer heeft per provincie gesprekken gevoerd met AB-leden, DB-/GS-leden en fractievoorzitters. De resultaten van deze verkenning zijn ter kennisneming bijgevoegd.

Herweijer merkt op dat de invoeringsperiode feitelijk te kort is om te kunnen constateren of de nieuwe werkwijze ook het gewenste effect heeft gehad. Geconcludeerd kan worden dat het debat zich nog onvoldoende verplaatst heeft naar de drie Staten. Een verklaring hiervoor kan gezocht worden in het feit dat 2010 een beleidsluw SNN-jaar was. Bovendien hebben de presidia en de colleges van GS nog onvoldoende oog voor de bestuursverandering en de gevolgen daarvan voor hun eigen werkwijze.

Herweijer adviseert de nieuwe werkwijze een eerlijke kans te geven en voor de aanstaande Statenperiode (2011-2015) geen wijziging aan te brengen in de bestaande formele structuur. Het DB SNN heeft besloten dit advies over te nemen. Het DB neemt eveneens het advies over t.a.v. het aan de Staten ter beschikking stellen van een (publicabele) besluitenlijst. Herweijer ziet voorts een aantal mogelijkheden om de coördinatie tussen de drie griffies en het SNN-bestuurssecretariaat en tussen het DB en de colleges van GS te verbeteren. Daartoe doet hij een aantal aanbevelingen, die ertoe kunnen leiden dat de betrokkenheid van Statenleden vergroot wordt. Deze aanbevelingen ziet het DB als goede hulp ter verbetering van de implementatie van de nieuwe bestuursveranderingen. Het DB en het bestuurssecretariaat kunnen dit proces in samenwerking met de griffies en presidia activeren, bevorderen en ondersteunen.

Op 31 januari a.s. presenteert Herweijer de resultaten van het onderzoek in een informele bijeenkomst aan het AB. Wij gaan ervan uit dat het rapport - conform uw verzoek - nog met de huidige Statenleden (in PS dan wel een Statencommissie) wordt besproken. Mocht u opmerkingen hebben n.a.v. de rapportage, dan vernemen wij dat graag van u.

Hoogachtend,

het Dagelijks Bestuur van het
Samenwerkingsverband Noord-Nederland,

M.J. van den Berg
voorzitter

H.J. Bolding
secretaris

AB-Nieuwe Stijl

Een eerste verkenning

11 januari 2011

Dr. M. Herweijer
Mr. Drs. J. R. Luning

Stichting voor Beleidsanalyse en
Bestuursondersteuning, StiBaBo
Breede, Groningen

StiBaBo

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
1. Vraagstelling	4
2. De bestuursverandering	5
3. Eerste ervaringen uitgesplitst naar bestuurlijke positie	9
3.1 Het perspectief van de AB-leden	9
3.1.1. Hoe functioneert het AB nieuwe stijl?	9
3.1.2. Informatieverstrekking door de SNN-organisatie	11
3.1.3. Vindt het debat over SNN-zaken nu plaats op de provinciehuizen?	12
3.1.4. Aandachtspunten	13
3.2. Het veranderend SNN-bestuur door de bril van het DB	14
3.2.1. Veranderingen in de AB-vergadering	14
3.2.2. Veranderingen in de besluitvorming in eigen provinciehuis	15
3.2.3 Aandachtspunten	16
3.3 Wat vinden de fractievoorzitters van de bestuursverandering?	16
3.3.1 Meer debat in eigen provinciehuis?	16
3.3.2. Aandachtspunten	18
4. Ervaringen met de nieuwe bestuursstructuur per provinciehuis	20
5. Conclusie	23
6. Aanbevelingen	24
Bijlage 1: Informatievoorziening door SNN-organisatie	26
Bijlage 2: Namen gesprekspartners	29
Bijlage 3: Lijst geraadpleegde documenten	30

Samenvatting

Een jaar na invoering van de laatste bestuursverandering is het te vroeg definitieve oordelen te vellen over het functioneren van de bestuursstructuur van het SNN. Wel is het mogelijk het proces van invoering weer te geven en de kans te beoordelen dat het nieuwe stelsel aan zijn dubbele doelstelling beantwoordt.

De vergaderingen van het AB hebben na de bestuursverandering een zakelijk karakter gekregen. De AB-vergadering richt zich op de wettelijke, vooral financiële taak. Dat was ook de bedoeling van de in november 2009 in werking getreden bestuursverandering.

Het kaderstellende en controlerende debat over het gevoerde SNN-bestuur heeft zich nog onvoldoende verplaatst naar de drie provinciehuizen. Eén verklaring voor deze beperkte politieke betrokkenheid van de Statenleden is dat 2010 een beleidsluw SNN-jaar was: weinig kaderstelling en nog weinig end term reviews. En andere plausibele verklaring is dat de presidia en de colleges van GS nog onvoldoende oog hebben voor de bestuursverandering die in november 2009 is doorgevoerd en de consequenties die deze bestuursverandering voor hen heeft: het publieke debat over de kaderstelling en verantwoording van de SNN-projecten en de SNN-lobby behoort tegenwoordig immers plaats te vinden in de commissies of de plenaire vergadering van de drie Provinciale Staten.

Uit een vergelijking van de besluitvorming in de drie provinciehuizen (tabel 2) komt naar voren dat in één van de drie provinciehuizen een relatief groot aantal SNN-documenten niet op de agenda van PS of die van de Statencommissies komt. Dit komt de betrokkenheid van de Statenleden bij het door het SNN gevoerde bestuur zeker niet ten goede.

De onderzoekers zijn van mening dat gestelde doelen – meer politieke betrokkenheid en grotere slagvaardigheid – bereikbaar zijn binnen de gekozen bestuursvorm. Maar een belangrijke voorwaarde daarvoor is wel dat de agenderingstaak in de drie provinciehuizen veel meer aandacht krijgt. Deze conclusie vormt de basis voor de tien aanbevelingen waarmee het rapport besluit. De twee belangrijkste aanbevelingen zijn:

- Zowel de presidiumleden als de AB-leden behoren tijdig de beschikking te krijgen over de agenda en beknopte besluitenlijst van het DB.
- In het huidige bestuursmodel behoort het beleidsrijke debat plaats te vinden in de commissie of de plenaire vergadering van de drie Provinciale Staten. Om dat mogelijk te maken hebben de AB-leden – zowel de negen GS-leden als de negen PS-leden - de taak er op toe te zien dat de relevante SNN-documenten tijdig aan de Statenleden worden voorgelegd en dat de vragen die de Statenleden over het SNN-bestuur stellen van een adequaat antwoord worden voorzien.

1. Vraagstelling

Het Samenwerkingsverband Noord Nederland (SNN) heeft als doel het stimuleren van de economische groei in het Noorden en het verstevigen van de concurrentiepositie van het Noorden binnen Nederland en Europa. Het SNN doet dit door te onderhandelen met het Rijk en Brussel, maar vooral door het subsidiëren van specifieke, op innovatiegerichte projecten van bedrijven en van overheden en instellingen. De bestuursstructuur van het SNN is gebaseerd op een gemeenschappelijke regeling ingevolge de Wet Gemeenschappelijke Regelingen.

In 2009 hebben de drie noordelijke provinciebesturen besloten¹ om het Algemene Bestuur (AB) van het SNN een andere samenstelling te geven en om de taakstelling van het Algemene Bestuur tot het wettelijk minimum te beperken. Parallel aan deze bestuursverandering heeft de SNN-organisatie de informatieverstrekking aan de drie deelnemende provincieorganisaties verruimd en vooral vervroegd. Het belangrijkste doel van de genoemde bestuursverandering is om het kaderstellende en controlerende debat over het door het SNN gevoerde bestuur te laten plaatsvinden in de drie vergaderingen van de noordelijke Provinciale Staten. Sinds deze wijziging van de gemeenschappelijke regeling hebben er tussen november 2009 en eind december 2010 vier vergaderingen van het AB in nieuwe samenstelling plaatsgevonden.

Provinciale Staten van Drenthe hebben aangedrongen op een evaluatie van de nieuwe bestuursstructuur.² Provinciale Staten van Fryslân³ hebben verzocht de eerste rapportage over de werking van deze nieuwe bestuursstructuur af te ronden nog voor 2 maart 2011. In de AB-vergadering van 16 november 2010 is daartoe een onderzoeksopzet vastgesteld die zich richt op twee vragen:

- Wat is er sinds bovengenoemde structuurverandering veranderd in het feitelijk functioneren van het AB en de rekeningcommissie en in de informatieverstrekking door de SNN-organisatie aan de drie provinciebesturen?
- Voldoen deze veranderingen aan de verwachtingen van de betrokken partijen (DB-leden, AB-leden, Statenleden) en aan de verwachtingen die staan geformuleerd in de notitie "positie en rol van statenleden in het SNN".⁴

De ervaring leert dat bestuursveranderingen enige jaren nodig vergen om volledig door te kunnen werken. Wat dat betreft is sprake van een invoeringsonderzoek.⁵ Het doel van de voorliggende verkenning is te bezien of de ingezette structuurverandering al zijn beslag gekregen heeft: of treden er bepaalde kinderziekten op? Voor zover bepaalde beoogde veranderingen in het denken of doen nog niet volledig zijn geïmplementeerd, kan het onderzoek suggesties opleveren om bij het begin van de volgende Statenperiode (2011-2015) de gewijzigde taakverdeling duidelijker over het voetlicht te brengen.

¹ De Provinciale Staten hebben met het voorstel tot wijziging van de artikelen 9 en 15 van de gemeenschappelijke regeling SNN ingestemd op 16 september 2009 (Fryslân), 23 september 2009 (Groningen) en 7 oktober 2009 (Drenthe).

² Provincie Drenthe, Besluit H-4, punt V, 22 april 2009, Assen.

³ Zie verslag van de PS-vergadering van 22 april 2009.

⁴ Deze notitie werd in meerderheid door het AB van het SNN aanvaard op 3 maart 2009.

⁵ Tegenwoordig wordt wel gesproken van een evaluatie ex durante. Dit in tegenstelling tot de evaluatie ex post waarvoor het begin 2011 nog veel te vroeg is.

2. De bestuursverandering

De drie vergaderingen van Provinciale Staten hebben in het vroege najaar van 2009 met de voorgestelde wijziging van de gemeenschappelijke regeling ingestemd.⁶ Op 3 november 2009 is het AB voor het eerst in de nieuwe samenstelling en met de nieuwe taakstelling bijeengekomen.

In het nieuwe AB vertegenwoordigen de drie Statenleden per provincie niet langer hun eigen fractie, maar de gehele Staten waaruit zij afkomstig zijn. De besluitvorming in de drie vergaderingen van PS heeft er voor de periode 2009-2011 toe geleid dat twee van de drie AB-leden afkomstig zijn van Statenfracties die het college van GS politiek steunen. Het andere AB-lid is afkomstig vanuit een Statenfractie die het college van GS politiek niet steunt, dus tot de oppositie behoort.⁷

De taak van het nieuwe AB beperkt zich tot het vaststellen van de begroting en de jaarstukken (art 47 en 48, Wet Gemeenschappelijke Regelingen). De gedachte achter de nieuwe bestuursvorm is dat door een *beleidsarm* functioneren van het AB er meer ruimte ontstaat voor een *beleidsrijke* kaderstelling en controle door de drie vergaderingen van Provinciale Staten (en/of de commissies daaruit).

Gelet op het beleidsarme karakter van de taakstelling ligt een verkleining van de samenstelling van het AB voor de hand. Voor 2009 bestond het AB naast de CdK en twee gedeputeerden per provincie uit een vertegenwoordiger van elke fractie in de provinciale Statenvergadering. Sinds november 2009 worden de Staten in hun algemeenheid vertegenwoordigd door drie Statenleden.

De gedachte is dat de meer beleidsrijke taken (kaderstellend en controlerend) worden opgepakt door de drie PS-vergaderingen. In de notitie "Positie en rol van Statenleden in het SNN" wordt bijvoorbeeld gewezen op de bevoegdheid van PS om hun zienswijze over de conceptbegroting bij het DB naar voren te brengen.⁸ De gedachte is dat de meerjarige beleidsnota's⁹ worden vastgesteld door gelijklopende besluiten van de drie vergaderingen van Provinciale Staten. Daarnaast komt er in de nieuwe constructie meer nadruk te liggen op de verhouding tussen DB-leden, tevens zijnde GS-leden die een verantwoordingsrelatie¹⁰ onderhouden met de eigen volksvertegenwoordiging, en de Statenleden.

Naast een versmalling van het AB is er sprake van een verruiming en vervroeging van de informatiestroom van de SNN-organisatie aan de drie provinciehuizen. Stukken die in het verleden zouden worden geagendeerd in het AB, zullen na medio 2009 tijdig worden gezonden aan de drie PS-organisaties. Of deze stukken op de agenda van PS worden geplaatst, hangt af van besluitvorming in het presidium. Bij deze agendering kunnen zowel voorkeuren van Statenfracties en GS als signalering door de Statengriffier een rol spelen. Zo is er de vraag of SNN-documenten worden geagendeerd voor een

⁶ De Staten hebben met het voorstel tot wijziging van de artikelen 9 en 15 van de gemeenschappelijke regeling SNN ingestemd op 16 september 2009 (Fryslân), 23 september 2009 (Groningen) en 7 oktober 2009 (Drenthe).

⁷ In artikel 9, lid 1, van de Gemeenschappelijke Regeling SNN, is vastgelegd: "Provinciale Staten van de deelnemende provincies wijzen als leden van het algemeen bestuur aan: a. drie leden van Provinciale Staten; twee gedeputeerden; en; c. de commissaris van de Koning.

⁸ Zie voor de zienswijzeprocedure artikel 48, lid 3, WGR.

⁹ Zoals in het verleden De strategische agenda, Koers Noord, Kompas voor het Noorden.

¹⁰ Artikel 167 Provinciewet: 1. Gedeputeerde staten en elk van hun leden afzonderlijk zijn aan provinciale staten verantwoording schuldig over het door hen gevoerde bestuur. 2. Zij geven provinciale staten alle inlichtingen die provinciale staten voor de uitoefening van hun taak nodig hebben.

commissievergadering of voor de plenaire PS-vergadering. Verder kan de agendering zich richten op bespreking en besluitvorming als ook op ter kennisname.

Het gevolg van de bestuurswijziging is dat op de provinciehuizen meer werk moet worden gemaakt van de behandeling van SNN-documenten. Het doel van de versmalling van de taak en de samenstelling van het AB is meer ruimte te scheppen voor een inhoudelijke kaderstelling en controle tussen DB-leden, zijnde GS-leden, en de PS-leden vooral binnen het kader van de eigen Statenvergadering. Belangrijke stimulerende randvoorwaarden voor dat laatste zijn:

- a) volwassen gedualiseerde verhoudingen tussen GS en PS in de drie provinciehuizen
- b) tijdige verstrekking door het SNN-bestuurssecretariaat van de planning- en controldocumenten aan de Statenleden
- c) het toepassen door de GS-leden van hun actieve informatieplicht (art 167, Provinciewet) ook ten aanzien van ontwikkelingen die spelen in SNN-verband
- d) signaleren van het belang van SNN-documenten door de drie presidia.

Tabel 1: Typering bestuursverandering

	voor november 2009	sinds november 2009
Taak AB	Vaststellen begroting en jaarstukken Benoemen accountant Benoemen DB-leden Beleidsmatige kaderstelling Beleidsmatige controle op door DB gevoerd bestuur	Vaststellen begroting en jaarstukken Benoemen accountant Benoemen DB-leden
Taak drie PS-vergaderingen	Benoemen AB-leden Inbrengen zienswijzen Instemmen met regeling (GR)	Benoemen AB-leden Inbrengen zienswijzen Instemmen met regeling (GR) Beleidsmatige kaderstelling Beleidsmatige controle op door DB gevoerd bestuur
Samenstelling AB	Per provincie 1 CdK Per provincie 2 Gedeputeerden Per provincie 1 Statenlid per Statenfractie	Per provincie 1 CdK Per provincie 2 Gedeputeerden Per PS in totaal 3 Statenleden
Statenleden namens	Politieke stroming in eigen provincie	Provinciale staten als geheel
Gewicht stem	Stem van Statenlid in AB wordt gewogen naar omvang achterban in PS	Alle uitgebrachte stemmen hebben zelfde gewicht
Samenstelling rekening commissie	Enkele leden van AB treden op als rekeningcommissie	Alle negen Statenleden die lid zijn van het AB treden op als rekeningcommissie
Agenda commissie	Mede bepalen welke onderwerpen worden geagendeerd	agenda AB wordt bepaald door DB (op basis van wettelijke taak)

De bovengenoemde bestuursverandering (tabel 1) heeft haar beslag gekregen via een wijziging van de gemeenschappelijke regeling en een aanpassing van het reglement van orde. Daarnaast is de SNN-organisatie vanaf november 2009 begonnen met een meer uitgebreide en meer vroegtijdige informatieverstrekking richting de drie provinciehuizen: Nieuwsbrieven, meer informatie plaatsen op eigen website SNN, rechtstreeks toesturen

aan Statenleden van SNN-documenten. Bij de vraag of er meer of minder informatie wordt gegeven, speelt ook een rol of er meer of mindere punten op de DB-agenda staan. Tijdens het onderzoek bleek dat 2010 voor het SNN een betrekkelijk beleidsluw jaar is geweest. Voor 2011 staan er nieuwe beleidskaders op de rol. 2010 stond vooral in het teken van uitvoering geven aan beleidskaders die in 2007 en 2008 op hoofdlijnen waren vastgesteld dan wel programmatisch verder werden uitgewerkt.

Het ene belang waaraan in de notitie *Positie en rol van Statenleden in het SNN* veel waarde wordt toegekend is dat van de *slagvaardigheid* van het dagelijkse bestuur om de belangen van het Noorden te behartigen richting Brussel en Den Haag en de slagvaardigheid van het dagelijkse bestuur om in onderhandeling te treden met voor de uitvoering van projecten en activiteiten van belang zijnde maatschappelijke partijen waaronder de grote gemeenten. Deze slagvaardigheid dient het doel om in sterke mate bij te dragen aan het verminderen van de economische achterstand van het Noorden ten opzichte van het landelijk gemiddelde.

Het andere belang waaraan veel waarde wordt toegekend, is dat van *democratische legitimering*. Deze democratische legitimering wordt bereikt doordat direct gekozen Statenleden invloed uitoefenen op de beleidskaders en zij zich uitspreken over de hen geboden verantwoordingsinformatie (controle). Dit belang is zowel verankerd in de Provinciewet als in de WGR. In de notitie wordt ook gesproken over het vergroten van de *betrokkenheid* van de Statenleden met het door het SNN gevoerde bestuur. De onderzochte structuurverandering is gericht op het borgen van beide belangen: meer slagvaardigheid en meer betrokkenheid Statenleden. Vandaar dat beide belangen ook in deze verkenning dienen als toetssteen.

De gegevensverzameling voor deze rapportage werd uitgevoerd in de weken 47 tot en met 50. De agenda's en verslagen van de vier meest recente AB-vergaderingen zijn bestudeerd. Voor het kalenderjaar 2010 is tot en met oktober bestudeerd welke SNN-dossiers op de agenda hebben gestaan van commissies uit of de algemene vergadering van de drie Provinciale Staten (zie bijlage 1). Verder zijn de vijf Nieuwsbrieven bestudeerd en is gezien welke beleidsdocumenten (bijvoorbeeld monitorrapporten) via de website van het SNN algemeen bekend werden gemaakt.

Daarnaast zijn er door de beide onderzoekers acht groepsgesprekken gevoerd. Per provincie zijn aan de drie leden van het AB-leden, de drie leden van het DB en de voorzitters van de statenfracties vragen voorgelegd over veranderingen in het feitelijk functioneren van het SNN (AB en DB) en de doorwerking van deze verandering in de provinciale besluitvorming (vergaderingen PS en Statencommissies). Het is niet gelukt een passende datum te vinden voor het geplande interview met de fractievoorzitters van de Groninger Statenfracties. Twee van de Groninger fractievoorzitters hebben de interviewvragen schriftelijk beantwoord. In bijlage 2 treft u de namen aan van onze respondenten.

De acht groepsgesprekken zijn opgenomen, woordelijk uitgewerkt en vervolgens met elkaar vergeleken. De eerste vergelijking is gemaakt naar de bestuurlijke positie van de gesprekspartner: B-lid, DB-lid, fractievoorzitter (zie: paragraaf 3). De tweede vergelijking is gemaakt naar provinciehuis: paragraaf 4.

In paragraaf 3 wordt eerst ingegaan op het beeld dat de negen AB-leden hebben van de veranderingen die zijn opgetreden na november 2009. Daarna wordt geschetst hoe de leden van het Dagelijks Bestuur de verandering tot nu toe hebben ervaren. Ten slotte rapporteren we over de ervaringen van de fractievoorzitters. Bij de gesprekken met de

fractievoorzitters is zowel gevraagd naar de agendafunctie zoals die wordt vervuld door het presidium als naar meer algemene vragen met betrekking tot de aandacht van PS voor de SNN-dossiers. In paragraaf 4 wordt – zoals gezegd - ingegaan op de verschillen in ervaring tussen de bestuurders in de drie provinciehuizen. We vergelijken in die paragraaf in hoeverre de voorgenomen verandering reeds gemeengoed is geworden op de drie provinciehuizen.

Pas in paragraaf 5 worden er conclusies getrokken en wordt de onderzoeksvraag beantwoord. De rapportage sluit af met aanbevelingen. Ten slotte bevat de rapportage drie bijlagen. Een korte samenvatting van conclusies en aanbevelingen gaat aan deze rapportage vooraf.

3. Eerste ervaringen uitgesplitst naar bestuurlijke positie

De onderzochte bestuursverandering heeft vooral gevolgen gehad voor de Statenleden die tevens lid zijn van het AB. Na de Statenverkiezingen van 2007 traden er in de AB-vergadering van 15 mei 2007 22 Statenleden toe tot het AB. Het was hun verwachting dat zij kaderstellend en controlerend mede vorm zouden geven aan het noordelijke beleid. Op 3 november 2009 zijn er nog negen Statenleden in het AB vertegenwoordigd. Hun taak is meer bescheiden: het vervullen van de wettelijke taken waarbij beleidskwesties worden doorverwezen naar de drie vergaderingen van PS. Het ligt voor de hand om als eerste te rade te gaan bij de AB-leden (paragraaf 3.1).

Vervolgens (paragraaf 3.2) kijken we door de bril van de DB-leden. Hun verhouding tot het AB werd wat afstandelijker (want meer technisch en beperkt tot de financiële kant) maar hun verhouding tot de eigen Provinciale Statenvergadering werd op papier zwaarwegender, want beleidsmatig.

Op nog grotere afstand van de onderzochte bestuursverandering staan de fractievoorzitters. Hun ervaringen worden beschreven in de derde paragraaf (3.3). Daarmee ontstaat in drie schillen een betrekkelijk compleet beeld.

3.1 Het perspectief van de AB-leden

Wat is er volgens de AB-leden veranderd in het functioneren van het AB? Hebben de AB-leden gemerkt dat de informatieverstrekking door het SNN-bestuurssecretariaat is verruimd en vervroegd? Is er – volgens de AB-leden – nu ook al wat veranderd in de manier waarop er in de provinciehuizen over SNN-kwesties wordt besloten? Behalve deze drie vragen kwamen de AB-leden ook met enkele bijzondere kwesties die niet onvermeld mochten blijven. Deze laatste kwesties hebben we geplaatst in de rubriek aandachtspunten.

3.1.1. Hoe functioneert het AB nieuwe stijl?

Voor november 2009 werd het AB naast de DB-leden (gedeputeerden en CdK's) gevormd door vertegenwoordigers van elke politieke fractie in de drie PS-vergaderingen: in totaal indertijd 22 vertegenwoordigers. Aangezien er in alle drie provincies sprake is van drie partijen colleges hadden de vertegenwoordigers van niet-collegepartijen (13 AB-leden) in aantal leden een meerderheid in dit oude AB ten opzichte van de vertegenwoordigers van de collegepartijen (negen vertegenwoordigers).¹¹ De AB-leden werden indertijd primair geacht hun politieke stroming te vertegenwoordigen. Voorafgaand aan de AB-vergaderingen werd er door de meeste politieke partijen provinciegrensoverschrijdend vooroverleg gevoerd.

Uit de AB-leden was er indertijd een agendacommissie gevormd¹² die bepaalde welke punten er op de agenda zouden worden gezet. Het AB had indertijd een ruime bevoegdheid ten aanzien van kaderstelling en controle: ook beleidskwesties konden op de agenda worden gezet.

¹¹ Bij het uitbrengen van de stemmen werd er in het AB echter rekening gehouden met de omvang van de achterban zodat in effectief stemgewicht de vertegenwoordigers van de collegepartijen toch in de meerderheid waren.

¹² Waarin vanuit elke provincie twee Statenleden vertegenwoordigd waren.

De huidige negen AB-leden stellen terugkijkend dat er vroeger over een zelfde aantal agendapunten langer, feller en minder concludent werd gediscussieerd dan nu. De huidige wijze van vergaderen is zakelijker, beknopter en richt zich vrijwel uitsluitend op financiële aspecten.

In de nieuwe situatie na november 2009 wordt het AB gevormd door drie Statenleden per provincie. Ze vertegenwoordigen primair hun provincie. In alle drie gevallen zijn er twee Statenleden afkomstig van de collegepartijen en is er een AB-lid afkomstig uit een grotere oppositiepartij. De AB-leden stellen nadrukkelijk het provinciale belang te vertegenwoordigen. Ze conformeren zich aan de aangepaste gemeenschappelijke regeling. Ze baseren zich op uitspraken van de PS-vergadering en vooral ook op opvattingen zoals verwoord in de Statencommissie in de eigen provincie waarin SNN-zaken in de meeste gevallen worden besproken. De agenda voor de AB vergadering wordt bepaald door het DB. De wettelijke taken staan centraal. Dit brengt een focus op de vaststelling van de rekening en begroting met zich mee. De drie AB-vergaderingen per jaar zijn betrekkelijk kort, er is weinig (ruimte voor) discussie. Inhoudelijke kwesties worden (conform het nieuwe reglement) door de voorzitter van het AB doorverwezen voor een meer beleidsrijke bespreking naar de fora in de drie provinciehuizen.

De geïnterviewde AB-leden stellen dat beleidsinhoudelijke zaken niet of nauwelijks aan de orde worden gesteld in de AB-vergadering. De voorzitter voert een strakke regie. Het accent ligt op het vaststellen van de financiële documenten: de begroting, de jaarstukken.

Alle negen AB-leden zijn ook toegetreden tot de rekeningcommissie die de jaarstukken bestudeert voordat deze in het AB worden vastgesteld. Het zou mogelijk zijn om de rekeningcommissie een smallere samenstelling te geven, bijvoorbeeld één lid per provincie.¹³ Maar de huidige samenstelling met drie vertegenwoordigers per provincie wordt niet ervaren als bezwaarlijk. In hun hoedanigheid als lid van de rekeningcommissie zijn de negen AB-leden zonder meer tevreden. De controlerende accountant heeft op alle, door hen gestelde, vragen antwoord gegeven. De AB-leden werden door de accountant respectvol tegemoet getreden. De jaarstukken werden door het SNN-secretariaat tijdig aangeleverd. Er was voldoende gelegenheid om tot een goed oordeel over de jaarstukken (o.a. de risico's en de toereikendheid van de voorzieningen) te komen.

De zienswijzeprocedure¹⁴ blijkt werkbaar te zijn, tenminste als de stukken – zoals in 2010 – door het bestuurssecretariaat tijdig worden aangeleverd en de Statenleden weten hoe de werkwijze precies in elkaar steekt. Er bestaat enige onduidelijkheid over wat een “zienswijze” precies is. Is dat een motie die oproept tot een verandering van de begroting of een opschorting van de vaststelling van de jaarrekening? Of kan het ook zijn dat de zienswijze zich beperkt tot een simpele akkoordverklaring? De geïnterviewde AB-leden stellen dat niet in alle drie provinciehuizen een eenduidig beeld bestaat over de zienswijze procedure. In 2010 kwamen er twee zienswijzen (moties) uit de provincie Fryslân waarmee de AB-leden van de beide andere provincies konden instemmen. Het is echter denkbaar dat in een volgende Statenperiode er uit de drie provincies zienswijzen komen die niet op één noemer kunnen worden gebracht, dan zal het AB tot een meerderheidsoordeel moeten komen.

¹³ In de periode 2007-2009 bestond deze rekeningcommissie bijvoorbeeld uit in totaal vijf Statenleden.

¹⁴ In de notitie “positie en rol van statenleden in het bestuur van het SNN” wordt een zwaar accent gelegd op de zienswijzeprocedure van artikel 48, lid 4, WGR.

Sommige AB-leden vinden het hun taak te bewaken dat de zienswijzen en andere standpunten die door de eigen Staten zijn geformuleerd richting DB (bijvoorbeeld ten aanzien van controledruk, het organisatieonderzoek, of het lidmaatschap van gemeentelijke vertegenwoordigers van het DB) worden uitgevoerd door het DB. Ze zien daarop toe. Ze kunnen dit de *bewakingsfunctie* noemen.

Over het algemeen vinden de AB-leden dat zienswijzen en opvattingen van de eigen Staten moeten worden ingebracht door de AB-leden (zijnde tevens Statenlid). In een van de provincies (namelijk Groningen) worden opvattingen van de Staten of van de Statencommissie vooral in het AB gebracht door een AB/DB-lid (zijnde GS-lid). De vraag rijst of de inbreng vanuit de eigen provinciale achterban niet moet worden ingebracht door het AB-lid.

In dit verband merken de AB-leden op dat het DB of de SNN-organisatie de Statenleden (met name de AB-leden en de leden van het presidium) in de andere twee provincies tijdig moet informeren wanneer er door een van de Staten zienswijzen worden ingediend met betrekking tot het SNN-beleid. Tijdig is hier op te vatten als daags nadat in één van de provinciehuizen een zienswijze of motie richting AB/DB-SNN is geformuleerd.¹⁵

De AB-leden onderschrijven de gedachte dat de beleidsrijke zaken nu vooral in de eigen provinciehuizen moeten worden besproken. Maar ze constateren – zie verderop – dat daar in de praktijk nog onvoldoende van terecht komt.

3.1.2. Informatieverstrekking door de SNN-organisatie

De AB-leden constateren dat er wel sprake is van een meer omvattende en een meer tijdige informatieverstrekking door de SNN-organisatie. Ten aanzien van de vijf Nieuwsbrieven verschillen de AB-leden van mening. Een minderheid van de AB-leden stelt dat de Nieuwsbrieven relevante informatie bevatten over de inhoud van projecten, de besteding van budgetten, soms over bereikte effecten en ook over inspanningen om in de toekomst een nieuw programma (2013-2020) te ontwikkelen en van een financiering te voorzien. De meeste AB-leden beschouwen de Nieuwsbrieven vooral als oppervlakkige informatie die na te zijn doorgebladerd, wordt weggeklikt dan wel wordt weggegooid. Er is in hun ogen nauwelijks sprake van beleidsrelevante of onafhankelijke informatie. Het gaat volgens hen vooral om mooi weer verhalen.

Ten aanzien van de SNN-website (en de gerelateerde websites¹⁶) wordt gesteld dat deze weliswaar veel (en waarschijnlijk meer) informatie bevat. Maar dat deze website moeilijk toegankelijk is. De website wordt door de negen AB-leden niet (regelmatig) geraadpleegd. De AB-leden gaan er vanuit dat de belangrijke documenten aan hen behoren te worden toegezonden. Als Statenlid word je overstelpt met informatie, en zeker niet alleen door het SNN. Statenleden zijn gedwongen om selectief met de hen aangeboden informatie om te gaan.

De AB-leden ontvangen geen notulen van de DB-vergadering. Dat wordt begrepen: het DB vergadert in beslotenheid. Niet alle afwegingen in het DB horen thuis in de openbaarheid. De AB-leden ontvangen ook geen agenda, noch de beknopte besluitenlijst van de DB-vergadering. Wel ontvangen de AB-leden (net als alle Statenleden) de besluitenlijst van de GS-vergadering. Aan de hand van dit laatste document kunnen zij

¹⁵ Dit is overigens alleen maar uitvoerbaar wanneer de provinciale griffiers Statenuitspraken met betrekking tot het SNN per omgaande doorsturen naar de SNN-organisatie.

¹⁶ Bijvoorbeeld: www.europaomdehoek.nl

enigermate – zij het met enige vertraging - volgen wat er aan onderwerpen op de agenda van het DB stond en wat er is besloten.

De AB-leden oefenen ook zelfkritiek uit. Een enkel AB-lid gaat actief op onderzoek uit: bezoekt open dagen van de gesubsidieerde kennisinstellingen: gaat op alle uitnodigingen in om bij conferenties of openingen aanwezig te zijn. Andere AB-leden kunnen de tijd niet vrij maken om zelf actief op onderzoek uit te gaan. Er zijn momenten dat de AB-leden hun fractiegenoten (of de andere leden van de Statencommissie BFE) wel beter van achtergrondinformatie willen voorzien ten aanzien van zaken die spelen in SNN-verband (*de vraagbaakfunctie*). Van belang is wel dat de AB-leden lid zijn van de Statencommissie waarin de SNN-zaken meestal ter sprake worden gebracht.

3.1.3. Vindt het debat over SNN-zaken nu plaats op de provinciehuizen?

De AB-leden verschillen van mening over de vraag of er nu meer of minder over SNN-zaken wordt gesproken in de betreffende Statencommissie en in de voltallige vergadering van PS. Alle drie antwoordmogelijkheden komen voor. In één provincie (Drenthe) wordt gesteld dat er nu minder over het SNN wordt gesproken dan voor november 2009. In een andere provincie (Fryslân) wordt gesteld dat de situatie niet veranderd (niet verbeterd, noch verslechterd) is. In de derde provincie (Groningen) wordt gesteld dat SNN-zaken thans (na november 2009) vaker in de commissie of ook in de plenaire Statenvergadering aan de orde worden gesteld. Het is dus lastig om de inschatting van de AB-leden op één noemer te brengen. Hieronder lichten we de verschillen kort toe. In paragraaf 4 komen we hier nog op terug.

In één provincie (Drenthe) wordt gesteld dat voor november 2009 de punten die op de AB-agenda stonden, werden voorbesproken in de relevante Statencommissie(s). Na de bestuursverandering van november 2009 is er door GS geen poging gedaan om zaken die spelen in het DB onder de aandacht van de Statenleden te brengen. Pas zeer recent (najaar 2010) vormen SNN-zaken weer een vast agendapunt op de agenda van de Statencommissie waarin SNN-zaken standaard aan de orde komen. De reden voor deze koerscorrectie is dat zich recent een paar kwesties voordeden waarbij Statenleden vonden dat ze te laat werden geïnformeerd over stellingnamen die het DB-SNN naar buiten had gebracht over een bestuurlijk experiment in het Noorden en over een mogelijkheid geld te besparen door een shared service organisatie in het leven te roepen. Er was recent aandacht voor de Landesbankkwestie en voor de lobby richting Brussel. Er was echter op één uitzondering na geen politieke aandacht voor (de cofinanciering van) enkele grote projecten die met SNN-middelen in de eigen provincie tot uitvoering worden gebracht.

In de tweede provincie (Fryslân) wordt gesteld dat er na november 2009 in eigen huis minder is gesproken over de beleidskaders die door het SNN worden voorgesteld (dat was wel het geval in 2007) en dat er minder informatie werd gewisseld over de voortgang van enkele projecten in de eigen provincie (dat was vooral het geval in 2008) maar dat er nu wel meer discussie kwam in het kader van de zienswijze procedure over de omvang van de SNN-organisatie en over brieven en stellingnamen van het SNN die de pers bereikten. Per saldo is er in deze provincie net zoveel discussie geweest over SNN-zaken als voorafgaand aan november 2009.

In de derde provincie (Groningen) wordt door de AB-leden gesteld dat SNN-zaken nu meer structureel door een DB-lid in een Statencommissie ter sprake worden gebracht en

worden toegelicht. Vaak worden deze zaken wel op de agenda geplaatst maar wordt er geen (uitvoerig) debat over gevoerd. Toch zijn recent een aantal SNN-projecten indirect voorwerp van debat geweest. Het betreft projecten waaraan deze provincie vanuit de eigen reserve cofinanciering een bijdrage kan (wenst te) leveren. De discussie in de Staten richtte zich echter op de wenselijkheid om de eigen provinciale middelen voor deze projecten ter beschikking te stellen en niet op de vraag of de committering van de SNN-middelen wel een verdedigbare uitwerking was van de betreffende programmalijn van het betreffende SNN-beleidskader.

Nu in één provincie wordt gesteld dan het minder geworden is, in de andere provincie wordt gesteld dat het anders geworden is, en in de derde provincie wordt gesteld dat de SNN-bekostiging slechts indirect ter sprake komt, moet de conclusie luiden dat er volgens de AB-leden nog geen sprake is van meer beleidsmatig debat in de provinciehuizen. Hieraan wordt toegevoegd dat dit debat weer zou kunnen ontstaan in perioden dat er sprake is van de vaststelling van nieuwe beleidskaders (voor de periode 2013-2020) of wanneer er een eindevaluatie voorligt met betrekking tot de effecten van een afgerond programma.

We vroegen de AB-leden of nu meer Statenleden zich beleidsmatig bezig houden met het SNN. In twee van de drie provinciehuizen zijn de AB-leden van mening dat SNN-zaken volgens hun collega-Statenleden iets zijn voor de drie AB-leden en zeker niet iets voor hen zelf. In de derde provincie (Groningen) wordt gesteld dat de situatie niet is verslechterd ten opzichte van de situatie voor november 2009, maar veeleer hetzelfde gebleven is: redelijk wat Statenleden – en zeker niet alleen de AB-leden – volgen de SNN-dossiers.

De wijziging van november 2009 brengt met zich mee dat de actieve informatieverplichting van de GS-leden zich nu ook uitstrekt tot de afwegingen en besluiten die worden genomen in DB-verband: zowel het lobbywerk als de programmauitvoering. In twee van de drie provincies stellen de AB-leden dat hun GS-leden de actieve informatieplicht ten aanzien van SNN-zaken niet waar maken. In een van deze twee provincies (namelijk Drenthe) zijn het soms de AB-leden zelf die in de Statencommissie waarin de SNN-zaken worden behandeld een toelichting geven op de gang van zaken in SNN-verband.

AB-leden in de andere (de derde) provincie (Groningen) stellen dat GS wel werk maakt van het agenderen en toelichten van SNN-zaken. Maar soms kunnen de GS-leden (DB-leden) geen nadere (precieze) informatie geven omdat er nog onderhandelingen lopen met derden. Voor deze terughoudende opstelling bestaat begrip.

In geen van de drie provinciehuizen spelen de griffies een actieve rol bij het van een toelichting voorzien van door het SNN-bestuurssecretariaat toegezonden stukken. Overigens vinden de AB-leden dat ook niet erg efficiënt: ze zijn bevreesd dat dan drie keer hetzelfde werk wordt gedaan.

3.1.4. Aandachtspunten

In één provincie (Groningen) zitten de AB-leden niet in de Statencommissie waarin de SNN-zaken als eerste op de agenda worden geplaatst. Dat maakt het voor deze AB-leden lastig om hun vraagbaakfunctie (ten behoeve van de andere Statenleden) goed te vervullen. Zij stellen voor dat in de toekomst bij het aanwijzen van AB-leden rekening wordt gehouden met het lidmaatschap van de Statencommissie waarin de SNN-zaken als eerste aan de orde komen.

In twee van de drie groepsgesprekken met AB-leden kwam terloops aan de orde dat de SER Noord Nederland wel actief wordt betrokken bij het in een vroeg stadium hardop nadenken over plannen en ideeën voor nieuwe economische en ruimtelijke projecten. Deze niet-gekozen adviseurs krijgen de gelegenheid mee te denken over “position papers”. De vraag wordt gesteld waarom de Ser-leden of de leden van het comité van toezicht daar wel hardop meedenken over beleidsontwikkeling in een vroeg stadium terwijl de direct gekozen volksvertegenwoordigers in 2007 werden geconfronteerd met voldragen (door hun GS grotendeels uitonderhandelde) beleidskaders? Het is een retorische vraag die vergezeld gaat van de aanbeveling om ten aanzien van de nieuwe, in aantocht zijnde, beleidskaders (operationeel programma 2013-2020) de Statenleden eerder – bijvoorbeeld door een positionpaper - te betrekken bij de beleidsvorming.

3.2. Het veranderend SNN-bestuur door de bril van het DB

Met de DB-leden (tevens GS-leden) hebben we eerst gesproken over de veranderingen in het functioneren van het AB. Daarna hebben we vragen gesteld over complementaire veranderingen in de besluitvorming in het eigen provinciehuis. Ook in deze tweede gespreksronde kwamen er - buiten de beide deelvragen om - enkele aandachtspunten boven tafel die we de lezer niet kunnen onthouden.

3.2.1. Veranderingen in de AB-vergadering

De DB-leden benadrukken dat de PS-leden nu in het AB zitten als vertegenwoordiger van hun provincie als geheel. Deze rolverandering werd goed opgepakt. De taak van de AB-leden als rekeningcommissie heeft meer prioriteit gekregen. In deze taak als rekeningcommissielid zijn de AB-leden ook ondersteund.¹⁷ De beoordeling van de jaarrekening heeft een technisch karakter. Het vaststellen van de rekening is niet onbelangrijk want de tijden zijn veranderd: oude programma's lopen af, moeten worden afgesloten. Ten aanzien van de omvang van de nieuwe programma's zijn er onzekerheden en ten aanzien van bepaalde onzekerheden moeten voorzieningen worden getroffen. Een goede zaak dat het AB (als rekeningcommissie) daar nu grondig naar kijkt.

In een van de provinciehuizen (Fryslân) stellen de geïnterviewde DB-leden dat het AB geen belangrijke beleidsbeïnvloedende functie meer heeft. Er zitten echter deskundige en betrokken mensen in. De DB-leden menen dat de AB-leden worstelen met hun nieuwe rol. Zo stelt een van de DB-leden: “*AB-vergaderingen zijn geen hoogtepunt meer. Het bestuurlijke geduld wordt in die vergadering op de proef gesteld*”.

De voorzitter van het AB houdt zich – volgens de andere DB-leden - strikt aan de nieuwe taakverdeling. Het gevolg is dat de discussies in het AB betrekking hebben op de begroting en de jaarstukken en op zienswijzen en moties die vanuit de drie PS-vergaderingen zijn ingebracht, maar niet gaan over de uitvoering/voortgang van projecten noch over de inhoud van de nieuwe beleidskaders.

De DB-leden stellen dat hun *slagvaardigheid* niet verkleind is en veeleer groter geworden is. Wanneer de noordelijke belangen daarom vragen, is het DB bevoegd zonder dralen brieven te sturen en standpunten in te nemen (richting Den Haag of Brussel).

¹⁷ Zo hebben de accountant en controller aan de AB-leden een toelichting gegeven op de stroom van de stukken, de beoordelingscriteria en de afzonderlijke onderdelen.

3.2.2. Veranderingen in de besluitvorming in eigen provinciehuis

In twee van de drie provinciehuizen werd door de DB-leden benadrukt dat de zienswijze procedure wettelijk gezien geen wijziging is. Deze regeling zit in de WGR en was natuurlijk ook voor november 2009 al van toepassing. Wel erkennen de DB-leden dat deze keer (2010) deze zienswijzeprocedure in tenminste één van de drie provinciehuizen (namelijk Fryslân) met enige nadruk is doorlopen. Dat heeft op zich goed gewerkt. Een belangrijke voorwaarde was dat het bestuurssecretariaat de betreffende stukken tijdig had aangeleverd zodat er ook de ruimte was om de zienswijzen op te stellen en bij het DB in te dienen.

In de DB-vergaderingen worden afspraken gemaakt over welke documenten aan de Statenleden worden gezonden. In een van de provinciehuizen (Drenthe) wordt het standpunt ingenomen dat alleen SNN-documenten door GS aan de Staten of een commissie daarvan worden voorgelegd, wanneer daartoe in het DB afspraken zijn gemaakt. In de beide andere provinciehuizen wordt binnen GS daarnaast ook een eigen afweging gemaakt welke informatie met de Statencommissie of de Provinciale Staten wordt gedeeld. Deze eigen afweging is volgens deze gesprekspartners noodzakelijk omdat een bepaalde kwestie alleen betrekking kan hebben op het grondgebied van de eigen provincie. Er wordt daarbij een onderscheid gemaakt tussen de algemene SNN-zaken (lobbywerk, controledruk, NordConnect, brief aan de formateur etc) en de eigen SNN-zaken (bedrijven in de eigen provincie die gebruik maken van de SNN-regelingen, of publieke projecten die betrekking hebben op kennisinstellingen in de eigen provincie, of op versterking van provinciale infrastructuur). Wel wordt in een van deze twee provincies (namelijk Fryslân) gesteld dat er de laatste periode (2010) niet systematisch aandacht is besteed aan de kwestie van de actieve informatieverstrekking door GS (DB-leden) richting eigen Statenleden. In het andere provinciehuis (Groningen) wordt gesteld dat sinds november 2009 wel vaker punten uit de DB-vergadering ter kennis zijn gebracht aan de leden van de Statencommissie die zich op SNN-zaken richt.

De DB-leden stellen dat de documenten met betrekking tot SNN-dossiers wel op de agenda van commissies en Statenvergadering worden geplaatst, maar dat in veel gevallen deze stukken zonder bespreking voor kennisname worden aangenomen. Wel werden er in tenminste twee provinciehuizen (Drenthe en Fryslân) vragen gesteld over lobbyactiviteiten en over een bestuurlijk initiatief die het DB in 2010 met enige voortvarendheid heeft aangevat. In een andere provincie (Groningen) werden er in de plenaire vergadering van PS discussies gevoerd over projecten waarbij behalve provinciale cofinanciering sprake was van bekostiging vanuit SNN-middelen.

De agenderingsfunctie ligt tegenwoordig bij het presidium. De SNN-organisatie stuurt de nodige SNN-dossiers naar de Statenleden toe. Maar er wordt – uiteraard – een schifting gemaakt. Dat het AB zich nu beperkt tot de wettelijke taak en dat de beleidsdebatten – ook over het algemene SNN-beleid – hun bespreking dienen te vinden in de PS-vergaderingen is volgens de DB-leden in alle drie provincies nog niet voldoende doorgedrongen tot de presidia.

De economische dossiers vragen een bepaalde achtergrondkennis. De DB-leden zijn van mening dat de presidia het belang van de SNN-documenten nog onvoldoende onderkennen. Dit vraagt meer structurele aandacht: bijvoorbeeld SNN als een vast punt op de agenda van de presidiumvergadering. Een praktische gedachte is dat tenminste één van de AB-leden lid is van het presidium. Daarnaast is het praktisch dat tenminste één, maar het liefst meer AB-leden lid zijn van de Statencommissie waarin de SNN-dossiers meestal ter sprake worden gebracht (de commissie BFE).

3.2.3 Aandachtspunten

In de gesprekken met de DB-leden kwamen twee punten aan de orde die buiten het van te voren ontworpen kader vielen maar niet kunnen worden gemist.

Zo werd in twee van de drie gesprekken met DB-leden naar voren gebracht dat de aandacht zich vaak naar binnen richt en dan richt op de structuur en procedures van het SNN. Maar juist ook aandacht voor het SNN-beleid is volgens deze DB-leden van belang. Met de SNN-samenwerking wordt in de samenleving veel tot stand gebracht. Deze beleidsprestaties dringen nog onvoldoende door. Er is in het verleden veel gepresteerd. Er zijn veel ambities die de toekomst van de drie provincies betreffen. Daar naar moet meer aandacht uitgaan.¹⁸

Bij twee van de drie griffies is de structuurverandering van november 2009 waarschijnlijk nog onvoldoende doorgewerkt. In het provinciehuis waar de SNN-voorzitter zetelt, is de griffier tevens AB-griffier en is deze griffier qualitate qua goed geïnformeerd over de structuurverandering die in november 2009 heeft plaatsgevonden. Benadrukt wordt door de DB-leden dat het van groot belang is dat de drie griffiers met enige regelmaat contact hebben met het SNN-bestuurssecretariaat om de toepassing van de nieuwe procedure met elkaar door te spreken (leerfunctie) en om het belang van bepaalde SNN-dossiers goed te kunnen taxeren.

3.3 Wat vinden de fractievoorzitters van de bestuursverandering?

De fractievoorzitters hebben uiteraard weinig zicht op de veranderingen die in het AB hebben plaatsgevonden. In de gespreksronde met de fractievoorzitters was de aandacht daarom vooral gericht op het functioneren van het presidium (als agenderingsmechanisme van PS) en op de actieve informatieverstrekking door GS aan PS (als tussenschakel). Net als in de beide andere gespreksronden deden zich ook in de gesprekken met de fractievoorzitters aandachtspunten voor die buiten het oorspronkelijk kader van het onderzoek vallen, maar die we de lezer niet willen onthouden.

3.3.1 Meer debat in eigen provinciehuis?

In twee van de drie provinciehuizen is in het presidium rond november 2009 uitdrukkelijk stilgestaan bij het formele feit dat de agenderingsfunctie ten aanzien van SNN-zaken nu is verplaatst van de agendacommissie van het AB naar de presidia van de drie PS-vergaderingen. In deze twee presidia is de afspraak gemaakt dat stukken met betrekking tot het SNN in eerste instantie worden geagendeerd in de daarvoor in aanmerking komende Statencommissie. Mocht de zaak politieke relevantie bezitten dan wordt de zaak geagendeerd voor de algemene PS-vergadering. Dat laatste was in het onderzoeksjaar 2010 overigens niet vaak het geval (zie tabel 2).

In de andere provincie kunnen de fractievoorzitters zich niet herinneren of de agenderingstaak in het presidium besproken is. Er wordt in de fracties waarin een AB-lid is vertegenwoordigd bij SNN-zaken vooral gekeken naar dat AB-lid. Als er zaken van politiek belang zijn dan wordt dat in de fractievergadering doorgegeven aan het fractielid dat in het presidium zit.

¹⁸ We zouden deze boodschap kunnen samenvatten als: *niet navel staren, maar vooruit kijken*.

Tabel 2: Afhandeling SNN-documenten per provinciehuis (jan-okt-2010)

Nr.	SNN-document	Drenthe		Fryslân		Groningen	
		cie	PS	cie	PS	cie	PS
1	verzoek zienswijze (via GS) Financiële verordening, Financieel Statuut, Controleverordening	BFE 27-01-10	PS 03-02-10		PS 10-02-10	BF 20-1-10	PS 3-2-10
2	1 dec. 2009: aanpassing HRM 2009 (via GS)				PS 10-02-10		PS 3-2-10
3	27 jan. 2010: Nordconnect jaarplan 2010	BFE 10-03-10			ingek.stuk.	EM 17-2-10	
4	12 maart 2010: Noordelijke thema's voor verkiezingsprogramma's	BFE 14-04-10			ingek.stuk.		ingek.stuk.
5	6 april 2010: verzoek zienswijze begroting 2011 (via GS); verzoek zienswijze jaarrekening/jaarverslag 2009		PS 07-07-10		PS 26-05-10	BF 19-5-10	PS 26-5-10
6	9 april 2010: IT-Atelier	BFE 26-05-10			ingek.stuk.		
7	21 mei 2010: Munthoff-rapport						ingek.stuk.
8	4 juni 2010: Aanpak controledruk SNN	BFE 30-06-10				BF 22-9-10	
9	11 juni 2011: afsprakenlijst BO MIRT				ingek.stuk.	EM 15-9-10	
10	15 juni 2010: DB-reactie op zienswijzen jaarrekening / begroting				ingek.stuk.		ingek.stuk.
11	2 juli 2010: reactie DB-SNN op SER-advies Cohesiebeleid				ingek.stuk.	BF & EM 22-9-10	
12	juli 2010: brieven aan informateur Tjeenk Wellink	BFE 22-09-10			ingek.stuk.	BF 22-9-10	
13	aug. 2010: boekje SNN in het licht van de economische crisis	BFE 22-09-10			ingek.stuk.		ingek.stuk..
14	2 sept. 2010: EIM-rapport effectiviteit economisch beleid.				ingek.stuk.	EM 24-11-10	
15	21 sept. 2010: brief inzake Organisatieonderzoek SNN	BFE 03-11-10		B&M 13-10-10		BF 3-11-10	
16	15 okt. 2010: brief inzake eindverslagen Leader+ EPD 2000-2006	BFE 03-11-10 15-12-10			ingek.stuk.	EM 24-11-10	
17	19 okt. 2010: Stand van zaken vordering op Landsbanki	BFE 03-11-10			ingek.stuk.	BF 1-12-10	
	Totaal besproken in commissie of plenaor	11 uit 17	2 uit 17	1 uit 17	3 uit 17	12 uit 17	3 uit 17

Bron: zie bijlage 1

Op verschillende manieren krijgen Statenleden informatie van het SNN- bestuurssecretariaat. De nieuwsbrieven worden over het algemeen niet grondig bestudeerd. Het wordt gezien als een politiek weinig relevante vorm van informatie.

Dat er op de SNN-website notulen van bestuurscommissies kunnen worden aangetroffen en dat op de website ook belangrijke SNN-nota's kunnen worden aangetroffen is deels wel bekend, maar deels ook niet. De website van het SNN wordt zelden door de geraadpleegde Statenleden geraadpleegd. Ze stellen zich vrijwel zonder uitzondering op het standpunt dat ze actief op zaken moeten worden geattendeerd.

GS-leden voorzien stukken van het SNN die aan de Staten worden voorgelegd soms van een summiere toelichting. In de Statenfracties die beschikken over een AB-lid wordt bij de voorbereiding op de behandeling in de eigen Staten door de betreffende fracties een beroep gedaan op de kennis van het betreffende AB-lid.

Het kost de geïnterviewde fractievoorzitters moeite onderwerpen te noemen die op initiatief van GS in de Statencommissie of de Statenvergadering zijn geagendeerd. Genoemd worden de jaarstukken en de begroting. Maar dat is een wettelijk verplichte agendering van stukken. Dat kan moeilijk aan een spontaan initiatief van het bestuurscollege worden toegeschreven. Verder is er in een van de Staten een discussie gevoerd over een *position paper* dat de positie van het SNN met betrekking tot het EU-

beleid verkennt. Dat is inderdaad een voorbeeld van een dossier waarin GS een eigen initiatief genomen heeft.

Over SNN-zaken worden door Statenleden relatief weinig vragen gesteld. Behalve de begroting en rekeningstukken ging in 2010 de aandacht uit naar de landelijke beleidsbeïnvloeding door de DB-leden. De brief over de controledruk, de brief waarin aan de kabinetsformateur een bestuurlijk experiment werd aangeboden en ook een brief waarin een shared service organisatie voor het Noorden werd aangekondigd, waren voorwerp van vragen. Daarnaast vormde ook de terugbetaling van de tegoeden die waren gearpeneerd bij de Landesbanki een punt van politieke aandacht.

In tenminste twee van de drie provinciehuizen hebben in het afgelopen jaar (2010) wel één of meer projecten op de agenda en ter discussie gestaan die mede met SNN-gelden worden bekostigd. De insteek van deze inhoudelijke discussie is echter niet de SNN-financiering. De insteek zijn de eigen middelen die de provincie in deze projecten steekt en de mate waarin het betreffende project *de toets van nut en noodzaak* doorstaat. Er is daarbij vooral aandacht voor projecten die in de eigen provincie spelen en minder voor de algemeen werkende programma's.¹⁹

De fractievoorzitters hebben een opvallend positief oordeel over de zienswijze procedure. Er was deze keer – in 2010 – voor hen voldoende tijd ingeruimd om de zienswijze voor te bereiden. Dat er een zienswijze werd gevraagd – een wettelijke verplichting – werd nu nadrukkelijker beleefd. In alle drie plenaire Statenvergaderingen heeft deze uitnodiging tot discussie geleid. Dat er in één provincie moties werden ingediend en in de andere twee niet, wil zeker niet zeggen dat niet in alle drie provinciehuizen uitvoerig gesproken is over de jaarrekening (en de daarin onderkende risico's en voorzieningen) en over de begroting 2011 (de blik op de toekomst).

Een doelstelling van de nieuwe bestuursstructuur is dat de Statenleden meer bij het SNN-bestuur worden betrokken. In twee van de drie provinciehuizen zijn de geïnterviewde fractievoorzitters van mening dat die betrokkenheid minder geworden is. Eén van de gesprekspartners voegt daar aan toe dat de betrokkenheid ook minder is geworden omdat het AB minder gepolitiseerd is geraakt. Waarschijnlijk was 2010 een rustig jaar: geen nieuwe beleidskaders, en een voorspoedige programma-uitvoering die kennelijk bleef binnen de gestelde kaders. In de derde provincie (Groningen) werd gesteld dat de belangstelling van de Statenleden voor het SNN zeker niet is teruggelopen. Dit kan samenhangen met het feit dat in deze provincie SNN-zaken voortdurend op de agenda worden gezet van de betreffende Statencommissie (BF).

3.3.2. Aandachtspunten

De Statenleden reflecteerden ook op het eigen handelen. De Statenleden moeten wellicht wat meer aandacht besteden aan SNN zaken; *“We kunnen als Statenleden lang stil staan bij heel kleine zaken, maar als je ziet wat er beleidsmatig omgaat in het SNN, dan hebben we daar toch maar bar weinig aandacht aanbesteed.”*

Een tweede aandachtspunt is dat er voor het democratische debat over zaken van algemeen noordelijk belang (NordConnect, lobbywerk, brieven aan de informateur, etc) geen natuurlijk forum (meer) is. De Provinciale Statenvergaderingen bieden een goed forum voor projecten die zich specifiek binnen een provincie voordoen (innovatie musea,

¹⁹ Een voorbeeld van een SNN-project dat alle drie provincies ten goede komt is bijvoorbeeld NordConnect.

stimuleren kennisinstellingen, stimuleren eigen MKB, versterken infrastructuur steden en platteland). In een van de drie provincies wordt dit ook sterk benadrukt.

Maar voor de algemeen noordelijke zaken is het van belang dat de AB-leden er voor waken dat er over deze zaken door de verantwoordelijke bestuurders in het openbaar verantwoording wordt afgelegd. Dat moet in de huidige structuur gebeuren in de drie Statenvergaderingen. Maar die drie PS-vergaderingen komen zelden gelijktijdig bijeen. Statenleden lezen dan in de krant dan hun bestuurders in SNN-verband allerlei initiatieven hebben genomen waarover zij niet zijn geïnformeerd en waarvan zij de beleidsgrondslag (het mandaat) niet vanzelfsprekend vinden.

Een laatste veel gehoorde opmerking is dat het een jaar na de bestuursverandering nog te kort is om tot een definitief oordeel te komen: *“de nieuwe werkwijze moet nog wat langer de kans krijgen om zich te bewijzen voordat tot een beoordeling kan worden overgegaan”*.

4. Ervaringen met de nieuwe bestuursstructuur per provinciehuis

Net als de vorige paragraaf baseren wij ons in deze vierde paragraaf op de antwoorden die wij in de groepsgesprekken hebben gekregen. In deze paragraaf worden de gegevens niet uitgesplitst naar bestuurlijke positie, maar splitsen we gegevens uit naar provinciehuis. Bij een nadere vergelijking blijkt van invloed te zijn de vraag welke provincie in de onderzochte periode (2010) het bestuursvoorzitterschap van het SNN voert.²⁰

Op het provinciehuis te Leeuwarden is gesproken met de drie AB-leden, de drie DB-leden en twee van de acht fractievoorzitters. Over een aantal punten zijn zij het eens. Het AB beperkt zich nu – na november 2009 – tot zijn wettelijke taak. In het AB vinden er – mede als gevolg van het consequente optreden van de voorzitter – geen beleidsrijke discussies meer plaats. In de eigen Provinciale Statenvergadering is het afgelopen jaar maar enkele malen gesproken over het door het SNN gevoerde bestuur. Dat was in het kader van de zienswijze procedure vooral over de jaarrekening 2009. Er werden toen twee moties ingediend die ook een follow-up gekregen hebben in de vorm van onderzoek.

Daarnaast is er in de Staten een aantal malen gesproken over beleidsbeïnvloeding (lobbywerk) door het DB van het SNN. De statenleden vinden dat ze daarover te laat werden geïnformeerd. Ze moesten er actief achteraan zitten. Dat het debat over het lobbywerk in de eigen Staten werd gevoerd en niet in het AB, zorgde er voor dat de Statenleden niet wisten hoe er in de andere twee provinciehuizen over dit bestuursoptreden werd gedacht: een element van onzekerheid.

Verder is wel een aantal malen een discussie gevoerd over Friese projecten die met SNN-middelen worden ondersteund: dit debat werd niet gevoerd vanuit de SNN-optiek. Er werd over deze Friese SNN-projecten gesproken vanuit de optiek van het eigen collegeprogramma en de eigen (co)financiering: het eigen beleid staat voorop.

De DB-leden stellen dat zij hun nieuwe taak – de actieve informatieverstrekking over SNN-zaken – (nog) niet actief hebben opgepakt: ze hebben er nog onvoldoende handen en voeten aan kunnen geven. De fractievoorzitters en AB-leden hebben dit geconstateerd. De DB-leden stellen dat er weinig vragen over SNN-zaken op hen af komen. De fractievoorzitters en AB-leden stellen dat de Statenleden de SNN-zaken slechts in beperkte mate of in het geheel niet volgen. Er is onder de Statenleden als geheel minder betrokkenheid met SNN-zaken dan voor de bestuursverandering van november 2009.

In het presidium is het agenderen van SNN-zaken wel een punt van aandacht. Maar in het presidium krijgen de SNN-stukken toch beperkte aandacht: vaak worden stukken geagendeerd ter bespreking (niet ter besluitvorming). Er is geen vaste Statencommissie waarin SNN-zaken altijd ter sprake worden gebracht. In drie van de acht fracties vervullen de AB-leden een *attenderingsrol*. Hoewel de AB-leden bereid zijn vragen te beantwoorden van Statenleden uit andere fracties, ontberen de overige vijf fracties de automatische attendering waardoor ze niet of later op de hoogte raken van zaken die in SNN verband spelen.

Over het algemeen stellen de Friese gesprekspartners dat het SNN nu een meer bescheiden functie vervuld: het is nu een uitvoeringsorganisatie die zich richt op subsidiering: geen pretenties meer van een vierde, landsdelige bestuurslaag. Over het algemeen vinden de Friese gesprekspartners dat de SNN-organisatie het uitstekend doet, efficiënt en bedrijfsmatig werkt, en dat er dankzij de SNN-organisatie veel wordt bereikt.

²⁰ In de onderzochte periode is dat de provincie Groningen.

De DB-leden formuleren als wens dat er meer aandacht komt voor wat er dankzij de SNN-subsidiering aan innovatie in het MKB heeft plaatsgevonden en dat er meer aandacht komt voor het hogere publieke voorzieningenniveau dat dankzij de investeringsprogramma's kon worden bereikt: kortom: aandacht voor de inhoud in plaats van aandacht voor de structuur.

Op het provinciehuis te Assen is gesproken met de drie AB-leden, twee DB-leden en vijf van de zes fractievoorzitters. In alle drie gesprekken komt aan de orde dat de greep van de Statenleden op de SNN-zaken minder geworden is. In het AB is er sprake van een beperking tot wettelijke taken en een sterke focus op het werk als rekeningcommissie. In de eigen Staten is er weliswaar sprake van een Statencommissie waarin SNN-zaken standaard aan de orde worden gesteld (BFE). Maar van de gelegenheid die wordt geboden SNN-dossiers diepgaand te bespreken wordt maar weinig gebruik gemaakt. In tegenstelling tot de gang van zaken in de beide andere provinciehuizen worden projecten die met SNN-geld worden bekostigd en zich tot het eigen provinciale domein beperken niet uitgebreid besproken in commissies of in de plenaire vergadering. Het kan zijn dat het gekozen speerpunt (sensorentechnologie) minder aanleiding geeft tot debat dan andere speerpunten zoals stedelijke innovatie, healthy ageing, water of energy valley.

Uit de gesprekken komt naar voren dat het college van GS de actieve informatieverstrekking terughoudend oppakt: alleen indien dat in het DB zo is besproken, worden brieven of dossiers ter kennis gesteld aan de eigen Statenleden. Hier is geen sprake van een eigen initiatief. Ook binnen het presidium zijn SNN-dossiers geen bijzonder punt van aandacht. In de commissie BFE geven de AB-leden soms een nadere toelichting op SNN-dossiers.

Het voornemen bestaat om wanneer na de Statenverkiezingen in maart 2011 een nieuwe SNN-beleidskader wordt aangeboden dit vooraf te laten gaan door een meer open discussie over een voorbereidend *position paper* zodat de Staten niet worden geconfronteerd met een dicht getimmerd beleidsdocument waaraan de drie GS-besturen reeds hun instemming hebben gegeven. Per saldo zijn onze gesprekspartners op het provinciehuis te Assen van mening dat de democratische controle op het SNN-functioneren nog niet verbeterd is.

Op het provinciehuis van Groningen is gesproken met twee van de drie AB-leden, met één van de drie DB-leden en hebben twee van de tien fractievoorzitters een schriftelijke reactie gegeven. Het afgelopen jaar is er een paar keer uitgebreid gediscussieerd over projecten die mede in het kader van de SNN-programma's worden bekostigd. De optiek van deze debatten was het eigen provinciale beleid en de eigen cofinanciering. In het presidium is nagedacht over de agendering van de SNN-dossiers. Ze worden ter bespreking op de agenda gezet van een van de Statencommissies (BF). De voorzitter van GS en van het DB speelt een actieve rol bij het informeren van de Statenleden over relevante SNN-zaken. Ook wanneer dat niet zodanig is afgesproken in het DB.

De AB-leden brengen SNN-zaken vooral ter sprake in het eigen fractieberaad, maar niet in de Statencommissie waarin de SNN-zaken op de agenda worden geplaatst. Het is ongelukkig dat de drie Statenleden die AB-lid zijn niet ook lid zijn van deze Statencommissie, dan zouden zij hun schakelfunctie beter kunnen vervullen.

Over het algemeen bestaat bij onze gesprekspartners op het provinciehuis te Groningen de indruk dat de Statenleden meer greep hebben gekregen op het functioneren van het SNN: dit vooral met betrekking tot projecten die plaatsvinden in de eigen provincie. De aandacht van de Statenleden voor SNN-zaken is niet afgenomen. Het is niet zo dat minder Statenleden de SNN-dossiers volgen. Opmerkelijk is wel dat de

gesprekspartners in het provinciehuis te Groningen wat meer moeite zeggen te hebben met de zienswijzeprocedure dan de gesprekspartners op de beide andere provinciehuizen.

Wanneer we de mate waarin de nieuwe bestuursvorm gemeengoed is geworden in de drie provincies vergelijken, valt op dat de veranderingen in het provinciehuis te Groningen het verst zijn doorgevoerd en op het provinciehuis te Leeuwarden nog het minst ver.

Een mogelijke verklaring voor deze ongelijktijdigheid is het roulerend voorzitterschap. De voorzitter van het DB heeft uit hoofde van deze functie relatief veel contact met de SNN-organisatie en is daardoor wellicht geneigd meer alert te zijn op het informeren van de eigen Staten. Niet alleen het voorzitterschap rouleert maar ook het griffierschap en de secretarisfunctie van het DB. In de periode 2009-2011 lag het roulerend voorzitterschap bij de provincie Groningen.

5. Conclusie

Een jaar na invoering van de bestuursverandering is het te vroeg harde eindoordelen te vellen. Wel is het mogelijk oordelen te geven over het proces van invoering. Uit de *evaluatie ex durante* is een aantal obstakels naar voren gekomen waaraan zeker wat te doen is. De mate waarin de nieuwe werkwijze gemeengoed geworden is verschilt. In het AB en in iets mindere mate het DB is de nieuwe werkwijze – na vier AB-vergaderingen – gemeengoed geworden. Op de drie provinciehuizen is dat zeker nog niet het geval.

De verkleining van het AB heeft bijgedragen aan grotere slagvaardigheid. Deze grotere slagvaardigheid blijkt uit het gezaghebbend optreden als rekeningcommissie en ook in de deskundige informatieverstrekking door de AB-leden richting eigen fractie en richting de commissie waarin de SNN-stukken worden besproken. Bovendien ondersteunen de negen AB-leden de inhoudelijke beleidsbeoordeling op de drie provinciehuizen. Deze (latente) positieve functie die de negen AB-leden vervullen wordt niet door iedereen opgemerkt, maar is naar het oordeel van de onderzoekers essentieel.

De mate waarin de nieuwe werkwijze gemeengoed is geworden verschilt tussen de drie provincies. De ene provincie is beslist verder dan de andere provincie. De verwachting is dat dit rapport kan helpen om het leerproces (het verdere invoeringsproces) te versnellen. Als verklarende factor wordt gewezen op het vervullen van het SNN-voorzitterschap. De formele rol van de SNN-voorzitter leidt er toe dat ook de betreffende Statengriffier en de Directeur-Secretaris meer nadrukkelijk bij het SNN-bestuur betrokken worden.

Over het algemeen kan worden gesteld dat de democratische legitimering nog niet toegenomen is. In een van de drie provinciehuizen wordt er meer over het SNN gesproken en wordt dat meer geplaast in het perspectief van het eigen beleid. In de tweede andere provinciehuizen is de situatie ongewijzigd gebleven of zelfs minder geworden.

Van belang is de tijdige informatieverstrekking door de SNN-organisatie. Ook van belang is de aanwezigheid van SNN-functionarissen bij commissievergaderingen en PS-vergaderingen: de SNN-functionarissen kunnen desgewenst antwoord geven op vragen die tijdens het debat met de Statenleden rijzen. Maar de verstrekte informatie moet ook worden geagendeerd, geïnterpreteerd en verwerkt. Dan is het van belang dat de presidia de aangeboden informatie op waarde kunnen schatten. Het is dan beslist een zwakke schakel dat er vrijwel geen AB-leden lid zijn van de drie presidia.

Ook GS vervullen formeel een belangrijke rol bij het betrekken van de Statenleden bij het SNN-bestuur. Nu het AB zich beperkt tot zijn wettelijke – gelezen wordt: beleidsarme - taken strekt de actieve informatieplicht van GS richting Staten zich ook uit tot de beleidsrijke aspecten van de beleidsvoering in het DB. We hebben in ons onderzoek kunnen constateren dat diverse DB-leden zich nog onvoldoende realiseren hoe belangrijk hun rol is als schakel tussen SNN en PS. In de gevoerde gesprekken werden ten aanzien van dit punt overigens diverse goede voornemens geformuleerd. Bovendien doet zich in de nabije toekomst de noodzaak voor om nieuwe beleidskaders te ontwikkelen. Typisch een kwestie waarbij Statenleden door middel van *position papers* in een vroeg stadium kunnen worden betrokken.

De zienswijze procedure is in 2010 goed verlopen door een zeer tijdige verstrekking van de benodigde informatie en door een goede begeleiding door de rekeningcommissie. Ten aanzien van dit laatste punt doet zich met de Statenverkiezingen in zicht in 2011 een mogelijke discontinuïteit voor: kortom een aandachtspunt.

6. Aanbevelingen

De huidige bestuursstructuur moet een eerlijke kans krijgen zich te bewijzen: het is verstandig voor de volgende Statenperiode (2011-2015) geen wijziging aan te brengen in de bestaande formele structuur. Uit de eerste verkenning komt naar voren dat de nieuwe werkwijze al wel zijn beslag heeft gekregen in de verhouding AB-DB maar nog niet in de verhouding DB/GS-leden-PS. Ook blijken er belangrijke verschillen te zijn in de wijze (commissie of plenair; bespreking of ter kennisname) en het tijdstip waarop SNN-documenten in de drie vergaderingen van PS aan de orde worden gesteld. Er liggen ruime mogelijkheden om de coördinatie tussen de drie griffies en het bestuurssecretariaat van het SNN en tussen het DB en de drie colleges van GS te verbeteren. Daartoe doen we enkele aanbevelingen.

1.

Het is wenselijk dat zowel de presidiumleden als de AB-leden tijdig de beschikking krijgen over de agenda en beknopte besluitenlijst van het DB. Daarvoor hoeven geen reglementen of regelingen te worden veranderd. De Statenleden en AB-leden hoeven deze agenda en beknopte besluitenlijst slechts te vragen en daarbij te verwijzen naar de relevante bepalingen van de Provinciewet (art.167), WGR (artikel 16, lid 2, en artikel 17) en de gemeenschappelijke regeling SNN (artikel 10 en 11).

2.

Het is praktisch indien tenminste één van de AB-leden lid is van de Statencommissie waarin de SNN-stukken ter eerste bespreking aan de Statenleden worden voorgelegd.

3.

Het is praktisch wanneer tenminste één van de AB-leden lid is van het presidium. Het presidium heeft sinds november 2009 als taak het agenderen van SNN-documenten. Bij het beoordelen van de beleidsrelevantie zal het AB-lid een toegevoegde waarde hebben.

4.

Het is wenselijk dat tenminste één van de drie AB-leden lid is van een oppositiepartij en tenminste één van de AB-leden lid is van een coalitiepartij. Dit is een voortzetting van de praktijk zoals deze is gegroeid in de periode 2009-2011.

5.

De Statengriffier die tevens AB-griffier is heeft qualitate qua een taak bij het op de hoogte houden van de beide andere Statengriffiers: een regelmatig overleg tussen deze drie griffiers is geboden. Ook dit is een voortzetting van de huidige bestuurspraktijk.

6.

De GS-leden behoren meer dan tot nog toe uitvoering te geven aan de op hen rustende actieve informatieplicht.²¹ Dit betekent dat er ook mondeling aan Statenleden informatie moet worden verschaft over de voorbereiding en/of uitvoering van SNN-beleid.

²¹ zie ook de artikelen 10 en 11 van de Gemeenschappelijke Regeling SNN

7.

Het is voor een goed verloop van de zienswijzeprocedure van belang, dat de SNN-begroting en jaarstukken – net als in 2010 – tijdig aan de Staten worden toegezonden.

8.

Het DB bevordert dat zienswijzen of moties die in de andere provinciehuizen met betrekking tot het SNN-bestuur worden aanvaard, tijdig worden doorgezonden naar deze andere provinciehuizen.²²

9.

Omdat – in het huidige bestuursmodel - het beleidsrijke debat plaats behoort te vinden in de drie vergaderingen van PS, hebben de AB-leden²³ de taak er op toe te zien dat de relevante informatie tijdig aan de Statenleden wordt voorgelegd en dat wanneer de Statenleden voorkeuren uitspreken deze worden geïntegreerd. Tot deze signalerende taak behoort ook de zorg dat zaken die van algemeen noordelijk belang zijn²⁴ (zoals lobbywerk of bijvoorbeeld NordConnect) niet tussen wal en schip raken en onbesproken blijven, maar in de commissies of algemene vergadering van PS de politieke aandacht krijgen die ze verdienen.

10.

Het is wenselijk dat nieuwe Statenleden in een vroeg stadium (2011) uitgebreid worden geïnformeerd over zowel de externe beleidsprestaties (het belang) als de interne besluitvormingsregels (de beïnvloedbaarheid) van de SNN-organisatie.

²² In de praktijk betekent dit dat aanvaarde moties en zienswijzen met betrekking tot het door het SNN gevoerde bestuur tijdig door de griffies worden toegezonden aan het SNN-bestuurssecretariaat waarna doorzending aan de andere griffies/presidia kan plaatsvinden.

²³ Zowel de negen Statenleden als de negen GS-leden.

²⁴ En wellicht buiten de politieke aandacht van de drie PS-vergaderingen vallen. In ons onderzoek zagen we dat in het ene provinciehuis de aandacht zich meer concentreert op SNN-projecten die het eigen grondgebied raken dan in het andere provinciehuis.

Bijlage 1: Informatievoorziening door SNN-organisatie

verzonden stukken DB SNN aan PS sinds najaar 2009 tot oktober 2010 Afhandeling PS-Drenthe

Brieven		
nov/dec 2009	verzoek zienswijze Financiële verordening (via GS)	03-02-2010 (PS)
nov/dec 2009	verzoek zienswijze Financieel Statuut (via GS)	27-01-2010 (BFE)
nov/dec 2009	verzoek zienswijze Controleverordening (via GS)	
1 dec. 2009	aanpassing HRM 2009 (via GS)	
27 jan. 2010	Nordconnect jaarplan 2010	10-03-2010 (BFE)
12 maart 2010	Noordelijke thema's voor de landelijke verkiezingsprogramma's	14-04-2010 (BFE)
6 april 2010	verzoek zienswijze begroting (via GS)	07-07-10 (PS)
6 april 2010	verzoek zienswijze jaarrekening/jaarverslag (via GS)	
9 april 2010	IT-Atelier	26-05-2010 (BFE)
21 mei 2010	Munthoff-rapport (alleen aan PS Groningen o.b.v. toezegging CdK, op later moment ook aan PS Drenthe en Frl.)	
4 juni 2010	Aanpak controledruk SNN	30-06-10 (BFE)
11 juni 2011	afsprakenlijst BO MIRT	
15 juni 2010	DB-reactie op zienswijzen jaarrekening / begroting	
2 juli 2010	reactie DB-SNN op SER-advies Cohesiebeleid	
juli 2010	brieven aan informateur Tjeenk Wellink (noordelijke thema's en bestuurlijke vernieuwing)	22-09-2010 (BFE)
aug. 2010	pocketboekje 'SNN in het licht van de economische crisis', onderdeel van het jaarverslag/jaarrekening 2009	22-09-2010 (BFE)
2 sept. 2010	EIM-rapport inzake effectiviteit uitvoering regionaal economisch beleid.	
21 sept. 2010	brief inzake plan van aanpak Organisatieonderzoek SNN	03-11-2010 (BFE)
15 okt. 2010	brief inzake eindverslagen Leader+ en EPD 2000-2006	03-11-2010 (BFE) 15-12-2010 (BFE)
19 okt. 2010	Stand van zaken vordering op Landesbanki aan PS Drenthe en Fryslân (Groningen was al geïnformeerd via GS Groningen)	03-11-2010 (BFE)
20 okt. 2010	Brief aan AB inzake controleprotocol jaarrekening SNN 2010	

verzonden stukken DB SNN aan PS sinds najaar 2009 tot oktober 2010
Afhandeling PS-Fryslân

Brieven		
nov/dec 2009	verzoek zienswijze Financiële verordening (via GS)	Besproken in PS-vergadering 10-02-2010
nov/dec 2009	verzoek zienswijze Financieel Statuut (via GS)	
nov/dec 2009	verzoek zienswijze Controleverordening (via GS)	
1 dec. 2009	aanpassing HRM 2009 (via GS)	vastgesteld in PS-vergadering 10-02-2010
27 jan. 2010	Nordconnect jaarplan 2010	via overzicht ingek.stukken PS voor kennisgeving aangenomen
12 maart 2010	Noordelijke thema's voor de landelijke verkiezingsprogramma's	via overzicht ingek.stukken PS voor kennisgeving aangenomen
6 april 2010	verzoek zienswijze begroting (via GS)	besproken in PS-vergadering 26-05-2010
6 april 2010	verzoek zienswijze jaarrekening/jaarverslag (via GS)	
9 april 2010	IT-Atelier	via overzicht ingek.stukken PS voor kennisgeving aangenomen
21 mei 2010	Munthoff-rapport (alleen aan PS Groningen o.b.v. toezegging CdK, op later moment ook aan PS Drenthe en Frl.).	stuk bij griffie niet bekend
4 juni 2010	Aanpak controledruk SNN	stuk bij griffie niet bekend
11 juni 2011	afsprakenlijst BO MIRT	via overzicht ingek.stukken PS voor kennisgeving aangenomen
15 juni 2010	DB-reactie op zienswijzen jaarrekening / begroting	via overzicht ingek.stukken PS voor kennisgeving aangenomen
2 juli 2010	reactie DB-SNN op SER-advies Cohesiebeleid	via overzicht ingek.stukken PS voor kennisgeving aangenomen
juli 2010	brieven aan informateur Tjeenk Wellink (noordelijke thema's en bestuurlijke vernieuwing)	via overzicht ingek.stukken PS voor kennisgeving aangenomen
aug. 2010	pocketboekje 'SNN in het licht van de economische crisis', onderdeel van het jaarverslag/jaarrekening 2009	verspreid via postbakjes statenleden
2 sept. 2010	EIM-rapport inzake effectiviteit uitvoering regionaal economisch beleid.	via overzicht ingek.stukken PS voor kennisgeving aangenomen
21 sept. 2010	brief inzake plan van aanpak Organisatieonderzoek SNN	besproken in st.kie B&M 13-10-2010
18 okt. 2010	brief inzake eindverslagen Leader+ en EPD 2000-2006	via overzicht ingek.stukken naar PS t.b.v. PS-verg. 15-12-2010
19 okt. 2010	Stand van zaken vordering op Landesbanki aan PS Drenthe en Fryslân	via overzicht ingek.stukken naar PS t.b.v. PS-verg. 15-12-2010

verzonden stukken DB SNN aan PS Groningen sinds najaar 2009 tot oktober 2010
Afhandeling PS-Groningen

8 dec 2009	verzoek zienswijze Financiële verordening, Financieel Statuut en Controleverordening (via GS)	BF 20-1-10 Staten 3-2-10
8 dec. 2009	Voordracht aanpassing HRM 2009 (via GS)	Staten 3-2-10
27 jan. 2010	Nordconnect jaarplan 2010	EM 17-2-10 brief 27-1-10
12 maart 2010	Noordelijke thema's voor de landelijke verkiezingsprogramma's	doorgestuurd naar Staten
6 april 2010	verzoek zienswijze begroting (via GS)	BF 19-5-10 Staten 26-5-10
6 april 2010	verzoek zienswijze jaarrekening/jaarverslag (via GS)	BF 19-5-10 Staten 26-5-10
9 april 2010	IT-Atelier	n.v.t.
21 mei 2010	Munthoff-rapport (alleen aan PS Groningen o.b.v. toezegging CdK, op later moment ook aan PS Drenthe en Frl.)	doorgestuurd naar Staten
4 juni 2010	Aanpak controledruk SNN	BF 22-9-10
11 juni 2011	afsprakenlijst BO MIRT	EM 15-9-0, brief 17-5-10
15 juni 2010	DB-reactie op zienswijzen jaarrekening / begroting	doorgestuurd naar Staten
2 juli 2010	reactie DB-SNN op SER-advies Cohesiebeleid	BF & EM 22 sep. 10, brief 2-7-10
juli 2010	brieven aan informateur Tjeenk Wellink (noordelijke thema's en bestuurlijke vernieuwing)	BF 22 sep. 10, brief 29-6-10
aug. 2010	pocketboekje 'SNN in het licht van de economische crisis', onderdeel van het jaarverslag/jaarrekening 2009	Aan alle leden PS gestuurd.
2 sept. 2010	EIM-rapport inzake effectiviteit uitvoering regionaal economisch beleid	EM 24 nov. 2010
21 sept. 2010	brief inzake plan van aanpak Organisatieonderzoek SNN	BF 3 nov. 2010
18 okt. 2010	brief inzake eindverslagen Leader+ en EPD 2000-2006	EM 24 nov. 2010
19 okt. 2010	Stand van zaken vordering op Landesbanki aan PS Drenthe en Fryslân	Brief GS groningen BF 1-12-10

Bijlage 2: Namen gesprekspartners

J. Batting	AB-lid, Statenlid Groningen
M.J. van den Berg	vz AB, DB-lid, CdK Groningen
A. Bijlsma	Statenlid Fryslân
Mevr. C.A.B. Bock	coördinator bestuurssecretariaat SNN
H.H. van de Boer	fractievoorzitter Staten Drenthe
T.A. Dorrepaal	AB-lid, Statenlid Fryslân
S.H. Galema	DB-lid, Gedeputeerde Fryslân
Mevr. S.J.F. van der Graaf	AB-lid, Statenlid Groningen
A.B. van der Ham	fractievoorzitter Staten Fryslân
A. Huizing	AB-lid, Statenlid Drenthe
S. de Jong	AB-lid, Statenlid Drenthe
J.A. Jorritsma	DB-lid, CdK Fryslân
J. Langenkamp	fractievoorzitter Staten Drenthe
E.J. Luitjens	fractievoorzitter Staten Groningen
A. Kerstholt	AB-lid, Statenlid Drenthe
H. Klaver	fractievoorzitter Staten Drenthe
J.H.J. Konst	DB-lid, Gedeputeerde Fryslân
J.G. Kramer	fractievoorzitter Staten Fryslân
T.S. Medemblik	Statenlid Drenthe
T. van Mourik	AB-lid, Statenlid Fryslân
H. Staghouwer	fractievoorzitter Staten Groningen
J. Tichelaar	DB-lid, CdK Drenthe
E. Veenstra	fractievoorzitter Staten Drenthe
A.H. Versteeg	AB-lid, Statenlid Fryslân
Mevr. J.G. Vlietstra	DB-lid, Gedeputeerde Drenthe

Bijlage 3: Lijst geraadpleegde documenten

- D. Bleeker, P. Gibcus, N.G.L. Timmermans, W.H.J. Verhoeven
Regionaal economisch beleid voor Noord Nederland, EIM, Zoetermeer, 2010.
- Buck Consultants
Evaluatie Nordconnect 2007-2010, Nijmegen, 2010.
- P. Gibcus en W.H.J. Verhoeven
Mid Term Review Kompas voor het Noorden, EIM, Zoetermeer, september 2007.
- Provincie Drenthe
Sturing en controle van SNN-projecten, Statenstuk 2008-342, besproken 8-10-2008
Besluit H-4, vastgesteld op 22 april 2009.
- Provincie Fryslân
Motie 1 en 2, ingediend op 22 april 2009.
- Provincie Groningen
verslag van PS-vergadering van 22 april 2009.
- SNN
Begroting 2011
Agenda, Besluitenlijst, Vergaderstukken Algemeen Bestuur SNN, dd. 3-3-2009, 26-5-2009, 3-11-2009, 30-3-2010, 29-6-2010, 16-11-2010
Bestuurscommissie EZ, besluitenlijst, dd. 2-10-2009, 13-11-2009, 29-1-2010, 5-3-2010, 28-5-2010, 2-7-2010
Bestuurscommissie Stedelijke Ontwikkeling en Mobiliteit, verslag 5-3-2010
Gemeenschappelijke regeling Samenwerkingsverband Noord Nederland
Gespreksnotitie t.b.v. overleg op 28-1-2009
Jaarrapportage 2008, Voortgang Kompas voor het Noorden
Jaarrekening 2009, financieel verslag
Koers Noord: Op weg naar Pieken
Notitie: Positie en rol van statenleden in het SNN, 20-5-2008
Notitie: Rol van Statenleden in AB, 29-9-2008, en 3-3-2009
Notitie: Positie en rol van statenleden in het SNN: democratische controle en betrokkenheid versus dualisme en efficiency, 3-3-2009
Notitie: Addendum bij positie en rol Statenleden in het bestuur van het SNN, 3-3-2009
Notitie: Taken en werkwijze AB SNN nieuwe stijl, 3-11-2009
Operationeel Programma Noord-Nederland 2007-2013
Reglement van orde voor de werkzaamheden van het Algemeen Bestuur van het Samenwerkingsverband Noord Nederland
SNN in alle Staten, Nieuwsbrief voor statenleden, afleveringen 1 tot en 5.
- WWW.europaomdehoek.nl
WWW.snn.eu